

העולם הזה

חוב נוסף 26785, תל אביב, טלפון 26785, ת.ד. 134, טען למברקים: טולמפריס, המוציא לאור: העולם הזה בע"מ, דפוס משח שחם בע"מ, ת"א, סל. 62239, החפצה: דוד סופר וג'ורג' תל אביב, הסערת: איגוד אחריות לתוכן חסודיע

העתון הנקרא ביותר במדינה

בקפדנות בתיק, יחד עם יומן הפעולה של הכתב שניהל את החקירה. לא היה די במקורות הישראליים. המערכת פנתה לממשלה התורכית, קיבלה אישור לחלק מן האינפורמציה שזאמה.

אולם גם זה עוד לא הכל. העולם הזה אינו פועל מאחורי הגב של האנשים הנאשמים בחקירותיו. גם אין הוא מוליך אותם שולל בדברי חלקלקות, כפי שנוהגים בארץ גם עיתונים מכובדים מאד, המבקשים לסחוט מקרבנותיהם אינפורמציה בדרך מופקדת זו. כאשר הגיעה החקירה לשלב בו התגבשו האשמות ברורות נגד פרישמן, פנה אליו נציג המערכת, ויהא את עצמו, פירט באוזניו את האשמות וביקש אותו לתת את תשובותיו וטענותיו — אם ישנן. פרישמן ניצל הזדמנות זו בצורה מקרה רית: הוא ביקש לדחות את הכתבה (דבר שהמערכת נעמנה לו) — אך במקום לספק למערכת את האינפורמציה המובטחת ולתת גירסתו שלו על הפרשה, יצא מן הארץ. הוא חזר רק כעבור שנה.

המשפט כולו הדגים את התכונות המיוחדות של שבועון חדשות כמו העולם הזה. עתון יומי ישראלי אינו מצויד לא בכלים, לא בשיטות ולא בסגל החוקרים הדרוש כדי לנהל חקירות ממושכות ומדוקדקות מסוג זה. גילוייו מבוססים לרוב על שיחה אחת עם מישהו. אולם שבועון החדשות, המתמחה בחקירות, מגבש ונהלים של הגינות ומתיימנות, פועל בצורה לגמרי אחרת. הוא ממלא תפקיד חשוב — כמעט ממלכתי — בחברה דמוקרטית.

כל זה נתגלה עליידי כתב העולם הזה שלא התכוון כלל לעדותו, מאחר שנקרא לדוכן העדים באופן מפתיע לגמרי, כעד הראשון של הצד השני. אני מסופק אם חוקר משטרתי, הנשען על מנגנון ממלכתי עצום, היה מגיב בעדותו שיטות פעולה קדוניות יותר.

קראי העולם הזה, הרואים ברחוב את השער המכריז על חקירה חדשה וקוראים בענין את התוכן, אינם יכולים לדעת איזו עבודת-נמלים היתה דרושה, כמה ימים ואף שבועות הוקדשו לסיוף אינפורמציה, כדי לספק כתבה המשתרעת לפעמים על הציפור בלבד. יירשם לזכותם של הקבלן פרישמן וסניגורו שעזרו לנו להדגים פעם אחת לעיני כל איך מבוצעת עבודה אחראית ומייגעת זו.

מכתבים

נשיא כי יחטא, איזה עושה האמת, זה זמן רב התעוררו כי אשורת האימוץ למסורת המינהלית וי הממשלתיים בארץ. לאור ההתרחשויות אז עוברות לנו עינינו בחיי היום יום, מן המנע הוא שישראל שמץ של אימוץ למסורת אלה. כל יום ומעילה בצידו; לא עובר וימי שלא יחטא אדם פקיד בכיר כשעלה אל על הצבור לשום אמונו ומבטחו אם לא במקוריו הנבונים המעצבים ומנהלים את רכוש העם הקטן והענין? והנה נוכחתי לדעת כי טעות בדיננו, האימוץ שהיינו צריכים לרהוש להם הולך ומתערער כתוצאה מהתינה הנהוגה המועלת. אלה היושבים בממשלה נהגים גם עליהם עברה הכוונה, כי מה נכדי ואם לפני כמה חרטים הבטחה שיהיה האוצר כי מס הכנסה על הניירות לא יאמיר ובעבור ימים מספר העלה האוצר

2.6.72

השבוע ישבתי באולם בית-המשפט בחיפה ועקבתי אחרי עדותו של חבר-המערכת אלכס מסיס (ראה עמוד 9). כאשר פנה אלי בהתפעלות אחד הכתבים של עתון חשוב מאד: "מה, אתם באמת מנהלים כך את החקירות שלכם?" לא ברור עדיין מה ישיג הקבלן יצחק פרישמן במשפט-הדיבה שהגיש נגד העולם הזה — הדבר יהיה תלוי בשופטים. אולם דבר אחד ברור: הוא הצליח להמחיש בתק זה את שיטת-העבודה של העולם הזה, בצורה שיוכלו לשמש חומר-לימוד בסמינריון לעיתונאים. אנשי-המקצוע, שבילו ימים של ימים באולם (למרות שרוב עתוניהם לא הרפסו אף לא מילה אחת על המשפט ה"סנסציוני") לא האמינו כמעט למשמע אוניהם. לרוב אופנות חקירות העולם הזה בטר כמדם. הן עזרות בעשורת מודיעים, שאי אפשר לגלות את זהותם. בגלל האופי הפוליטי של רובן, אין לנו כל אפשרות לגלות את שיטת העבודה שלנו, מבלי לגרום נזק למבנה העדין כולו.

אולם משפט פרישמן שונה. אין הוא פוליטי בעיקרו (למרות שבמשך המשפט עוד עלולים להתגלות צדדים פוליטיים חשובים של הפרשה). רוב המודיעים אינם זקוקים למעשה האלמוניות, מאחר שהם מתכוננים להעיד בעצמם. כך ניתנה בפעם זו הודעה נמנית בציונית להראות איך פועל העולם הזה. באיזו יסודיות הוא בודק את ידיעותיו, ובאיזו קפדנות עוברת החקירה משלב לילב, עד לפרסום הידיעה — והלאה.

ההפתעה הגדולה הראשונה במשפט ניתנה עוד ביום הראשון, כאשר הוגשו מן התיק שלושה מכתבים. היו אלה מכתבי המערכת לשלושה פקידים בכירים בשלושה משרדי ממשלה: החוץ, האוצר והמשטרה. הם כללו עשרות שאלות מפורטות, מנוסחות בכיור, עליהן ביקשה המערכת תשובות רשמיות. לפחות במקרה אחד ניתנו תשובות ברורות ומפורטות, שאישרו רבות ממסקנות החקירה של המערכת. המכתבים עצמם צילצלו כמו דגים של ספר לימוד.

אורה, האימוץ שעוד נשאר לפליטה בלבבות אחרים רבים, גם הוא הלך ואיננו. נשיא כי יחטא... זלמן פיק, תל אביב

אם נכון שבני-גוריון הוא הפטרון של יצחק שרון, ירושלים או ביגורן.

כאיש אופוזיציה שכבוד הנשיא יקר לו מכל, יש לי אמונה כי לשכת הנשיא תביא ליריעתו את תוכן הכתבה, מושעים מ"י חסיים" כעתונכם, וסקרה זה לא ישנה שנית. דרך אנב, איך להצטרף במיוחד מהדרתו של נשיא בית-המשפט העליון למקרה זה, אם ניקח בחשבון שרק לפני שבועות מספר מצא לנכון להלל ולשבח את יחזקאל סהר. בד כבר עם התקפה על העתונות החופשית.

יצחק בריכוכבא, ירושלים

אחרי שקראתי על עלילות השודר בי תחתיים הנעלי למסקנה שכבר זה אינו פושע משום. אני מצרף את העתון, שי בתאם לנוהג המקובל יהיו נשיא המדינה את השודר, ואפשר אולי לסדר לו היתר לטעות לטענותיהם בחוץ-לארץ.

יעקב ג. חיפה

כתבות נילוני השחיתות שלכם קיבלו בזמן האחרון אופי יותר רציני. פעם הייתם כותבים הכל כסגנון סרקסטי, היום אתם ניגשים אל הבעיה בנייה יותר רצינית ובוגרת, המעלה ממילא את ערך הדברים הכתובים. כתבתכם על הושיעים המיוחסים היא רוגמא מאלפת לך.

כח הכבוד על העזתכם לנוצל בפני קוראייכם את אהת הפרשיות המוכרות במדינה. כעטונאים אחרים ניסו משום מה לטשטש. ניסים אלמני, רחובות

כתבתכם על חרפת טוקיו היתה אחת הכתבות המבריקות שקראתי לאחרונה. היתה זה ניתוח יסודי ומקצועי, שנתן תמונה מקיפה על המצב בשרה הכרוגל הישראלי גם אלה שאינם מתמצאים בשטח זה.

ראובן שניצר, תל אביב

נכון שהיה הרבה מן המחפיר במסעה של המשלחת הישראלית למשטחים האסירי אתיים לטוקיו, אולם לא הייתם צריכים להתעלם גם מסעם נקודות האור שהיו במסע זה: הבאת ים ישראל לרבות אסיאתיים שיאל הכירוהו קודם לכן. להיפך, הייתם

צריכים להדגיש את פנייותיהם של הישי אלים עם השקנים אסיאתיים ואישים אחרים, שתלמו הרבה להכרת אנשים אלה כי ישראל ישיבת לאסיה.

צבי לור, חיפה

כמו פנישתו של שחקן הנבחרת נוח רוניק עם אחיו של קיסר יפאן (ראה תמונה).

השתלבות

מוסריים דעותיכם אלא שקיימים גם איננו מטעים מתנודים. שנים על שנים קראנו את מדינות ערב לשלום והללו השוכו בשטח, תנו ורצח. המה ואך המה יצרו עבורנו את המושג "אין ברירה" או לנו אלא להיות חזקים מהם. להורות להם שבשמי כרוף אם יחריפו את מחשבות השטנה שלהם. בדעבר יעלים עבורנו חיים שקטים וי שלום במרחב, מאשר חיים של אין ברירה. אפשר ויבוא יום ורוב זאת של שלום כנה תנוח על אותם עמים, אולי אז נעלה את הרעיון של כינון ויצירה משור תפים. אלא שערך זה אין ברירה; מחובת המציאות הוא יעודנו הלאומי החזק והנכבד. מוראי יוסף פרנקל, צה"ל

ברצוני יענות על מכתביהם של שני הד ערבים מקנבואה, מחמוד ריאד אל-תמיד פרזי (העולם הזה 1080). עזמתם בדבריהם על מלשינים, שהיו גם בקרב העם היהודי מלשינים כאלה ישנם בכל אומה. אולם יחס המדינה כלפי המיעוט הערבי אינו כה רע כפי שאתם סבורים. כל מדינה אחרת לא היתה מתחסרת אליכם טוב או רע מאשר מדינת ישראל. נכון שלו היתה במקומכם גם אני הייתי רוצה להשתחרר מממשל צבאי, אך כזה הוא העולם. נכון להסתכל מהצד השני של התמונה, ראו את יחסו של מדינות ערב אל המיעוטים היהודיים שלהן. האמן לי, עבד אל-חסיב אני לא הייתי זוכה ללמוד באוניברסיטה ערבית כפי שאתה לומד באוניברסיטה עבדית.

אסתר ג. תל אביב

גלות ונפש

באחד מגיליונותיכם (העולם הזה 1078) הופיע מכתב מקורא אלמוני מירושלים, התורם חמש ל"ו גולד" סק"י בצפת. בתוך קורא תושב צפת, הרואה את הגולים כמה פעמים ביום, ברצוני להעמיד את אותה קורא על סעומו. אין זה נכון שהכריחו את 16 הגולים לנוו בחורר אחר. הציעו להם מגורים נפרדים, אולם הם סרבו. תפקידם בגלות מתבטא כרנע הכליכה ממסערה אחת לישניה במשך כל היום, חוץ מהתיצבותם במשטרה. לא רק משפחותיהם מסכרות אותם כל היום, אלא עשרות יודדים מקר רחבי הארץ. בצפת, בכל אופן, הם נראים כראשונים הקיימים המבשרים את פתיחת עונת הקיים.

זכר הזוועות

למה נשנא נרמנים? במילים אלה השיב ראש ממשלתנו, מר דויד בני-גוריון, בראיון עם עיתונאי נרמני על השאלה: האם נדולה השנאה בישראל לנרמנים, יתכן כי צורות השילומים ייבאו את בניו בשבת. אולם דבריו כראש ממשלה מחייבים את העם כולו. והעם לא יוכל למחול לנרמנים על הזוועות שחוללו לנופו ונפשו. האם קשה לראש הממשלה בישראל לתאר לעצמו כי יש רבבות יהודים, שנמשע עוד סולדת כיום מסנע עם נרמנים הוכיחי בתדהמה מדברי ראש ממשלתנו, לא פחות מאשר אותו עיתונאי נרמני.

א. מרקוביץ, גבעתיים

הפריץ המתדונץ

הופעתו לקראת בעתונות, כיצד מטה הגנב ישראל בגניונו את מהלך המיטפת

בדורגן רוניק (שמאל) ואחי המיקאדו

למובנת, כשהוא מתנהג כחולה נפש ומעמיר פני הווה, ומצליח לטעות בעתונאים וי שופטים כאחד. רק אדם שמכירו מקרוב יוכל לדעת עד כמה תהיה מוטעית ההנחה שהוא חולה.

אברהם זלדון, תל אביב

אין ספק שבני-גוריון הוא איש השנה. חיים חביבי, חיפה

הוא יכול היה לעשות קריירה מזהירה בתור הכר בנסח.

ש. פולאק, אשקלון

אני מציע לממשלה להסיר את הממטה הצבאי מן הפמרים הערביים הצנועים ולהי עביר אותו לתל אביב, כדי לרסן פוזעים נוצצים ושודרים בתחתיים.

מיכאל ס., עילבון

מלכת האמבטיה

ברצוני לתרום את הקול הראשון לתחרות הדמוקרטית של בחירת מלכת המיס 58. אני בלב שלם בעד בחירתה של דמנה שמורק בת הארבע (העולם הזה 1081). סוף סוף היא הראשונה שיודעת את הסוד, כי כמה שפסחורים יותר זה יותר מושך.

יורם אבקביץ, חדרה

אם יש עוד כמה אמהות הרצות שילדיו תיהו החסודות התינה מועפרות לתחרויות פים, מרוע שלא תארנו את בחירת מלכת האמבטיה?

פרץ גלעד, חיפה

העולם הזה 1082

העולם הזה 1082